

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

4-maxsus
son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 5/4 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Abduraxmonov Mirsaid Muzaffarovich</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING HUQUQIY ASOSLARI YARATILISHI	10-16
<i>Atamuratova Dilafroz</i> TURKISTON VAQTLI MATBUOTI TARIXI: XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARI	17-22
<i>Abdushukurova Iqbol</i> TARIXIY KVESTLARNI TASHKIL QILISH USULLARI	23-27
<i>Redjapov Doniyor</i> JANUBIY OROLBO'YI AHOLISI HARBIY SAN'ATINING TARIXIY ILDIZLARI XUSUSIDA	28-31
<i>Sultanov Samandar</i> QUYI ZARAFSHON VODIYSI GEOGRAFIK XUSUSIYATI: PALEOEKOLOGIYASI JARAYONLARIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR	32-35
<i>Matyakubov G'ayrat</i> XORAZM VOHASIDA IJTIMOIIY-IQTISODIY VA ETNIK-MADANIY MUNOSABATLAR RIVOJLANISHIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR (XIII-XV ASRLAR).....	36-39
<i>Eshkuvatov Muhammad Keldiyor o'g'li</i> MARKAZIY OSIYO BOZORLARI (XIX ASR YEVROPALIK SAYYOHLAR NIGOHIDA)	40-45
<i>G'aniyev Mirjalol</i> QADIMGI TURKLARDA IJTIMOIIY HAYOT	46-51

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Abdullaev Altinbek</i> KORXONALARDA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRARISH LOYIHASI BOSH BYUDJETINING METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	52-66
<i>Latipov Ashur Ali, Umarova Muzira</i> INVESTITSIYA STRATEGIYASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	67-71
<i>Rustamova Sayyora</i> STRATEGIK BOSHQARUV-RAQOBAT USTUNLIGINING ASOSI	72-77
<i>Буранова Лола, Арипова Азиза</i> РАЗВИТИЕ ИНСТРУМЕНТА ДОСУДЕБНОГО РАЗРЕШЕНИЯ НАЛОГОВЫХ СПОРОВ	78-87
<i>Maxkamov Navruzjon Tuxtamishovich</i> KORXONALAR BOSHQARUVIDA "YASHIL" IQTISODIYOT TAMOIYLLARINI QO'LLASH AHAMIYATI	88-94

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Saidov Hakim G'afurovich</i> TALABALARNI HARBIY VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH – DAVLAT SIYOSATI DARAJASIDA	95-98
<i>Kadirova Ziyoda</i> ILMIY IJODNING IJTIMOIIY, MADANIY VA TARIXIY O'LCAMLARI	99-104

<i>Muzaffarov Navruzxon Baxronovich</i> SHAYX XUDOYDOD VALINING INSON VA OLAM MUNOSABATLARIGA OID QARASHLARINING FALSAFIY TAHLILI	105-108
<i>Raxmatova Mexrinoz Majitovna</i> YOSHLAR MA'NAVIY SALOHİYATINI YUKSALTIRISH BORASIDAGI DAVLAT SIYOSATINING NAZARIY-HUQUQIY VA FALSAFIY ASOSLARI	109-113
<i>Karimova Lola Muzafarovna</i> IJTIMOIY MOBILLIK NAZARIYASIGA YONDASHUVLARNING TARIXIY TAHLILI	114-119
<i>Jumayeva Shahlo Suyunovna</i> JAN POL SARTRNING EKZISTENSIAL FALSAFASIDA ERKINLIK VA YOLG'IZLIK MASALALARINI YORITISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	120-125
<i>Djurayev G'olib</i> JAN POL SARTR VA ALBER KAMYU FALSAFIY QARARSHLARIDA ERKINLIK MASALASI	126-130
<i>Rajabov O'tkirjon</i> KONSENSUS MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA "TEMUR TUZUKLARI" ASARINING AHAMIYATI	131-134
<i>Bekmuhammadova Sabrina Ismoil qizi</i> GENDER ZO'RAVONLIGIGA QARSHI KURASH CHORALARI	135-139
<i>Xudoykulov Azamat, Beshimova Aziza</i> MA'NAVIY BARKAMOL INSON TUSHUNCHASI VA UNING MOHIYATI	140-144

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Abduganiyeva Djamila Rustamovna</i> MACHINE TRANSLATION POST-EDITING THROUGH A HERMENEUTIC LENS	145-151
<i>Murtazayeva Xadicha</i> INGLIZ VA O'ZBEK TIBBIY TERMINOLOGIYASINING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI	152-155
<i>Несунбаева Саодатхан</i> ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕДАЧИ АМЕРИКАНСКИХ ДИАЛЕКТИЗМОВ И ПРОСТОРЕЧИЙ В РУССКИХ ПЕРЕВОДАХ "ТОМА СОЙЕРА"	156-160
<i>Axmedjanova Farida, Toirova Shohida</i> XX ASRDA AYOL OBRAZINING SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI	161-165
<i>O'rinova Shoxsanamxon Nosirjon qizi</i> TAHDID NUTQIY AKTLARI: LINGVOPRAGMATIK TAHLIL VA MENASIV KOMMUNIKATSIYA XUSUSIYATLARI	166-170

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Salaev Nodirbek</i> PENITENSIAR TIZIM VA UNING DAVLAT BOSHQARUVIDAGI O'RNI	171-178
<i>Турсунов Ойбек Батирович</i> МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ СОТРУДНИЧЕСТВА ГОСУДАРСТВ РЕГИОНА ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	179-184
<i>Xakimova Inobatxon</i> XOTIN-QIZLAR HUQUQLARINING XALQARO HUQUQ DOIRASIDA SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI	185-191

<i>Мардонов Амиржон Шерзод угли</i> ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ ПРИ ПРИМЕНЕНИИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СИСТЕМЕ БАНКОВСКОГО СКОРИНГА	192-202
<i>Jonuzoqova Yulduz Izzatulla qizi</i> AXBOROT TEXNOLOGIYALARI SOHASIDAGI TRANSMILLIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISHDA KONVENSIONAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	203-207
<i>Xolmo'minov Shavkat Jumaevich</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI HUQUQIY TA'MINLASH SOHASIDAGI MUHIM TASHABBUSLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	208-215
<i>Khudayberganova Nigina To'liqin qizi</i> THE NOTION AND CODIFICATION OF THE LAW ON SPECIAL MISSIONS IN INTERNATIONAL LAW	216-221
<i>Саидов Бобур Бахромжонович</i> МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО В ВОПРОСАХ ИНТЕРНЕТ-ЮРИСДИКЦИИ: ТЕНДЕНЦИИ УНИФИКАЦИИ ПРАВОВЫХ НОРМ И ПЕРСПЕКТИВЫ УЧАСТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В ГЛОБАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМАХ РЕГУЛИРОВАНИЯ ...	222-229
<i>Normurodova Behro'za Xolmo'minovna</i> RAQAMLI DALILLARNI TO'PLASH VA TAHLIL QILISHDA INTERPOL VA EUROPOL TAJIRIBASI: O'ZBEKISTON UCHUN AMALIY AHAMIYATI	230-236
<i>Qilichova Kamola Luqmonxon qizi</i> DINIY MAZMUNDAGI MATERIALLARNI QONUNGA XILOF RAVISHDA TAYYORLASH, SAQLASH, OLIB KIRISH VA TARQATISH JINOYATLARINING YURIDIK TARKIB BELGILARI	237-248
<i>Shagilov Pulatbek Koptleuovich</i> BEZORILIKNING VIRTUAL YUZI: HUQUQIY BAHOLASH VA JAVOBGARLIK MASALALARI	249-256
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Imomov Sirojiddin Ilxomovich</i> SPORT FAOLIYATI MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHDA KASBIY-PEDAGOGIK TA'MINOTINING AHAMIYATI	257-263
<i>Khayrova Madina Rasimovna</i> NATYURMORT JANRIDA ISHLAGAN RASSOMLAR ASARLARINING REKONSTRUKTIV TAHLILI	264-269
<i>Mirkasimova Zilola Alisherovna</i> MAKTABGACHA YOSHDA NUTQ RIVOJI BOSQICHLARI	270-273
<i>Xudaykulova Shaxlo Mamaniyozovna</i> AXLOQIY RIVOJLANISH VA NEYROPEDAGOGIK USULLARNING O'ZARO TA'SIRI	274-278
<i>Shakirova Dildora Abdumalikovna</i> NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI XORIJIY VA MILLIY TAJRIBA ASOSIDA BAHOLASH	279-285
<i>Djurayeva Nargis Narkulovna</i> TABIY FANLAR DARSLARINI TASHKIL ETISHDA INTENSIV METODLARNING QO'LLANILISHI	286-290

Baltayeva Ma'mura, Davletova Bikajon

MEDIA LITERACY TEACHING METHODOLOGY 291-294

Received: 05 May 2025
Accepted: 15 May 2025
Published: 30 May 2025

Article / Original Paper

HISTORICAL ANALYSIS OF APPROACHES TO THE THEORY OF SOCIAL MOBILITY

Karimova Lola Muzafarovna

Bukhara State Medical Institute

Associate Professor of the Department of Social Sciences, PhD

Abstract. This article presents a historical analysis of theoretical approaches to social mobility. The study begins with the foundational work of Pitirim Sorokin, who introduced key classifications such as vertical and horizontal mobility. The article examines structural-functionalist perspectives (e.g., Talcott Parsons, Kingsley Davis), conflict theories (e.g., Karl Marx), and critical approaches, particularly those of Pierre Bourdieu, who emphasized the role of cultural capital in mobility processes. Furthermore, the paper explores empirical research by John Goldthorpe and others, which demonstrate that absolute equality of opportunity remains a myth in most societies. The author argues that social mobility should be understood not only as a result of individual effort, but also as a complex phenomenon shaped by systemic structures and socio-economic policies. The article contributes to sociological theory and is relevant for scholars studying social stratification, inequality, and educational policy.

Keywords: social mobility, sociology, Sorokin, structuralism, conflict theory, cultural capital, inequality, empirical research, education, social structure.

IJTIMOY MOBILLIK NAZARIYASIGA YONDASHUVLARNING TARIXIY TAHLILI

Karimova Lola Muzafarovna

Buxoro davlat tibbiyot instituti

Ijtimoiy fanlar kafedrası dotsenti, PhD

Annotatsiya. Ushbu maqolada ijtimoiy mobillik tushunchasiga turli ilmiy-nazariy yondashuvlarning tarixiy shakllanish jarayoni tahlil qilinadi. Ilk nazariy asoslar Pitirim Sorokinning ijtimoiy va madaniy mobillik toifalari orqali yoritiladi. Maqolada strukturalistik, konfliktologik va tanqidiy qarashlar — jumladan, Talcott Parsons, Kingsley Davis, Karl Marks, Per Burdjo kabi mutafakkirlarning fikrlari solishtirma tahlil etiladi. Shuningdek, zamonaviy empirik tadqiqotlar (masalan, Djon Goldtorp ishlari) asosida ijtimoiy mobillikning murakkab va ko'p omilli xarakteri ochib beriladi. Muallif ijtimoiy mobillik faqat shaxsiy harakat emas, balki tuzilmaviy imkoniyat va siyosiy-iqtisodiy siyosatlariga bog'liq ekanini ta'kidlaydi. Maqola sotsiologiya, ijtimoiy siyosat va ta'lim sohalarida tadqiqot olib borayotgan mutaxassislar uchun nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy mobillik, sotsiologiya, Sorokin, strukturalizm, konflikt nazariyasi, madaniy kapital, tenglik, empirik tadqiqotlar, ta'lim, ijtimoiy tuzilma.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI4Y2025N18>

Kirish. Ijtimoiy mobillik — har qanday jamiyatdagi asosiy ijtimoiy jarayonlardan biri bo'lib, shaxs yoki ijtimoiy guruhning bir ijtimoiy maqomdan boshqasiga o'tishi bilan bog'liq. Ushbu tushuncha nafaqat shaxsiy yutuqlar yoki muvaffaqiyatlar, balki ijtimoiy tuzilmadagi dinamik o'zgarishlarni ham aks ettiradi. Ijtimoiy mobillikning ilmiy-nazariy tahlili XX asr sotsiologiyasining muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan.

Adabiyotlar tahlili va metodlar. Ijtimoiy mobillik nazariyasiga ilk marotaba jiddiy nazariy yondashuvni italiyalik sotsiolog **Pitirim Sorokin** (1937) o'zining «Social and Cultural Mobility» nomli asarida taqdim etdi. U ijtimoiy mobillikni vertikal va gorizontal yo'nalishlarda tasniflab, jamiyatdagi ijtimoiy iyerarxiya va tabaqalashuv bilan uzviy bog'liqligini ko'rsatdi. Sorokinning yondashuvida mobillik — jamiyatdagi muvozanat va dinamiklik mezoni sifatida baholandi. XX asrning o'rtalarida ijtimoiy mobillikni **jamiyat tuzilmasining bir qismi** sifatida o'rganish tendensiyasi kuchaydi. Masalan, **Talkott Parsons** va **Kingsli Devis – Vilbert Mur** kabi strukturalistlar ijtimoiy mobillikni jamiyatning funksional barqarorligini ta'minlovchi mexanizm sifatida ko'rdi. Ularning fikricha, qobiliyatli va mehnatkash shaxslar yuqori maqomlarga ko'tarilishi — jamiyat samaradorligini oshiradi.

Bu nazariya tanqidchilar tomonidan “meritokratiyani ideallashtirish” va imkoniyatlar tengsizligini inkor etishda ayblangan. **Karl Marks** va uning shogirdlari ijtimoiy mobillikni sinfiy kurash kontekstida ko'rdi. Ularning fikricha, kapitalistik jamiyatda mobillik cheklangan bo'lib, iqtisodiy resurslar va ijtimoiy mavqe avloddan avlodga o'tadi. **P. Burdyo**, o'z navbatida, **madaniy kapital** tushunchasini kiritib, ta'lim, nutq madaniyati va madaniy muhit ham shaxsning mobillik salohiyatiga ta'sir qilishini ta'kidladi.

Bu yondashuvlarda ijtimoiy tengsizlik va qulay pozitsiyalarning irsiylashuvi mobillikning faqat formal imkoniyat bo'lib qolishini ko'rsatadi.

XX asrning ikkinchi yarmi va XXI asr boshlarida ijtimoiy mobillik sotsiologiyasida **empirik tadqiqotlar** ustuvor bo'ldi. Masalan, **Djon Goldtorp** va hamkorlari Buyuk Britaniyadagi avlodlararo ijtimoiy harakatlanishni tadqiq etib, hech bir jamiyatda “absolyut teng imkoniyatlar” mavjud emasligini isbotladi. U shuningdek, “tug'ma afzalliklar” va “strukturaviy to'siqlar”ning mavjudligini nazariy va amaliy jihatdan asosladi.

Yangi zamon tahlillarida, shuningdek, **gender, millat, inklyuzivlik, raqamlashuv** va **globalashuv** omillari ijtimoiy mobillikning yangi o'lchamlarini belgilamoqda.

Natijalar va muhokama. Zamonaviy dunyo ko'rinishida jamiyatda yashayotgan kishilar doim harakatda, jamiyat esa rivojlanishda bo'ladi. Bu holat jamiyat ijtimoiy strukturasining doimiy o'zgaruvchanligini anglatadi.

Insoniyat tarixida alohida bir shaxsning ijtimoiy hayotdagi pozitsiyasining o'zgarishi bilan emas balki, butun bir ijtimoiy guruhlar ijtimoiy pozitsiyasining o'zgarishini ham kuzatiladi. Bunga katta yer egalari aristokratiyasining o'rniga moliyaviy burjuaziyaning kelishi, tor doiradagi bilim va ko'nikmalarga ega kichik ishlab chiqaruvchilar, ya'ni hunarmandchilik o'rniga injenerlarning, dasturchilarning (programistlar), robototexnika orqali boshqariladigan ishlab chiqarishlarning, operatorlarning aniqroq qilib aytadigan bo'lsak, rivojlangan innovatsion ilmiy texnikaning kelishi yoki XIX-XX asrlarda yuz bergan urushlar va inqiloblar natijasida ba'zi bir davlatlar iqtisodiyotining rivojlanib ketishi, ba'zilarining esa inqirozga yuz tutgani tarixdan bizga ma'lum. Mana shunday o'zgarishlar O'zbekistonda ham yuz berganining guvohi bo'lamiz. Mustaqillikdan so'ng katta mulk egalari bo'lgan mulkdorlar, tadbirkorlar va ishbiarmonlar elitesining jamiyat hayotiga kelishi bunga yaqqol misol bo'la oladi.

O'zbekiston o'z mustaqilligini qo'lga kiritishi va mamlakatda yangi davlat va yangi jamiyat qurilishi natijasida O'zbekiston jamiyatining modernizatsiyalash davrida ijtimoiy mobillik muammolari alohida dolzarblik kasb etdi. Mustaqillik sharoitida O'zbekistonda, ijtimoiy mobillik (harakatchanlik) konsepsiyasining jadal amal qilishi uchun qulay sharoit yuzaga keldi.

Mamlakat mustaqillikka erishish va mustaqillikni mustahkamlash uchun olib borilgan harakatlar va siyosiy kurashlar tugatilib, endi insoniyat yuqori intellektual taraqqiyot bosqichiga qadam qo'ydi. Ijtimoiy taraqqiyotning bu bosqichi yangi, jamiyatning o'ziga xos qonuniyatlar asosida qurilishi ayni haqiqat bo'ldi. Abu Rayhon Beruniy ta'kidlaganidek, «Aslida ilm-fan kishilarning hayotiy ehtiyojlarini qondirish zaruratidan paydo bo'ladi. Xalq haqqoniy tarixini bilib o'zlikni anglay boshladi».

Bugungi kunda mamlakatimiz olimlari ijtimoiy-kasbiy va iqtisodiy harakatchanlikni, shu jumladan, uning subyektiv jihatini tahlil qilish, zamonaviy O'zbekiston jamiyatining turli qatlam va guruhlarini ijtimoiy mobilligining tendensiyalarini ko'rib chiqish hamda zamonaviy sharoitlarda ijtimoiy mobillikning turli ko'rinishlarini empirik o'lchash metodikalarini ishlab chiqish bo'yicha samarali ishlar olib borilmoqda.

Mamlakatimiz aholisi hayotida eng jadal ijtimoiy mobilliklar qisman 14 yoshdan va to'liq 16 yoshdan 30 yoshgacha bo'lgan davrda ro'y beradi. Ayollarning ijtimoiy mobillik darajasi yuqori bo'lgan ijtimoiy-demografik guruhga aylantiradigan omillarga quyidagilar kiradi:

1. Ta'limdan mehnat faoliyatiga o'tish, individning jamiyatdagi ijtimoiy-kasbiy tuzilishiga integratsiya bo'lishi, mustaqil iqtisodiy maqomga ega bo'lish. Qator tadqiqotchilar mehnat faoliyatiga o'tish vaqtini Ayollar yoshining eng past chegarasi, deb biladi. «Ayollar deganda, — deb ta'kidlaydi M.Rutkevich, – odatda a'zolari o'z jismoniy va ma'naviy kamolotida, bolalar va o'smirlardan farqli o'laroq, jamiyat hayotida, avvalo ishlab chiqarishda faol, mustaqil ishtirok etishga tayyor bo'lgan ijtimoiy-demografik guruh tushuniladi». Shunga o'xshash fikrni F.Filippov ham ilgari surib, uning nazarida Ayollarning ijtimoiy tabiati ko'p jihatdan mehnat faoliyati bilan belgilanadi.

2. Odatda, 30 yoshga to'lishga qadar insonning shaxsiy yutuqlari natijasida uning bo'lajak xizmat karyerasi uchun zamin yaratiladi va u o'sib boruvchi vertikal harakatchanlikni amalga oshiradi.

3. Ayollarning o'z mehnat faoliyatini boshlashi turli qatlamlardan chiqqan odamlar uchun ota-onalar erishgan ijtimoiy yutuqlarni taqqoslash, ijtimoiy kelib chiqishning bo'lajak kasbiy va boshqa muvaffaqiyatlarga ta'sir darajasini hamda avlodlararo ijtimoiy mobillikning boshqa jihatlarini aniqlash imkonini beradi.

4. 30 yoshga to'lishga qadar Ayollar o'z oilasini quradilar va o'z farzandlarini dunyoga keltiradi [3, 141-144-b].

Shu tarzda boshqa guruhlariga qaraganda aynan ayollarga o'sib boruvchi ijtimoiy mobilliklar, faollik hamda ijtimoiy mobilligida asosiy o'rinni egallaydi. Bularning barchasi ayollarni eng jadal guruh sifatida ta'riflash imkonini beradi hamda ushbu ijtimoiy-demografik guruh ijtimoiy mobilligini tartibga solish mexanizmlarini tadqiq etishning dolzarbligini izohlaydi.

«Ayollar ijtimoiy mobillik» tushunchasi keng ma'noda ijtimoiy mobillik – bu Ayollarning ijtimoiy dinamikasi, ya'ni ayollar, ularning alohida guruhlarining turli omillar ta'siri ostida ijtimoiy harakatlanishidir. Jamiyat tuzilishi ko'plab ijtimoiy pozitsiyalarni o'z ichiga olishi ijtimoiy harakatlanish jarayonlarining xilma-xilligini izohlaydi.

Harakatlar yo'nalishi, ular ro'y beradigan jamiyat hayotining sohalaridan, ishtirokchilar miqdori va boshqa mezonlardan kelib chiqib ayollar ijtimoiy mobillik oliy qatlamlar, sinflar,

stratalarga o'tish (o'sib boruvchi mobillik) va past qatlamlar, sinflar, stratalarga o'tish (pasayib boruvchi mobillik)ga bo'linadi.

Ijtimoiy voqelikda faqat vertikal harakatlanish keng tarqalmagan hamda ko'p jihatdan ideal tip bo'lib, ushbu jarayonlarni tadqiq etishda fandan chekinish bilan izohlanadi. Individlari, oilalar, ijtimoiy guruhlarning ijtimoiy-iqtisodiy pozitsiyalarini tabaqalashtirish (daromad darajasiga ko'ra) murakkab emas. Aholini ta'lim jihatidan tabaqalashtirish ham oson ish. Lekin, bu ikki o'lchamni bir tizimga solishga urinilsa, yuqori daromad doim ham yuqori ta'lim darajasining sababi emasligi, ko'p hollarda teskari, ya'ni sarmoyalar ta'limning hajmi va sifatini belgilashi ayon bo'ladi.

Siyosiy va kasbiy tabaqalashtirish ham aynan bir natijani bermaydi. Individlari va ijtimoiy guruhlarning bir ijtimoiy pozitsiyadan boshqasiga, lekin shu darajadagi pozitsiyaga (teng mavqega ega bo'lganiga) o'tishi gorizontali harakatchanlikni tashkil etadi. Ayni paytda shuni e'tiborda tutish lozimki, obyektiv jihatdan teng bo'lgan ijtimoiy pozitsiyalar qo'shimcha omillar ta'siri ostida subyektiv jihatdan foydaliroq yoki foydasiz bo'lishi mumkin. Shu sababli, bir diniy konfessiyadan boshqasiga, bir davlat fuqaroligidan boshqasiga o'tish, bir nikohdan boshqasiga o'tish, bir kasbdan boshqasiga o'tish va hokazo ijtimoiy harakatlar sof gorizontali harakatlar hisoblanmaydi, chunki ko'p hollarda iqtisodiy, siyosiy, shaxslararo mavqeyining o'zgarishiga ham olib keladi.

Yosh insonning mavqeyini o'zgartiradigan moliyaviy harakatlar iqtisodiy harakatchanlikning mohiyatini tashkil etadi. Zamonaviy sharoitlarda, bu turli ijtimoiy tadqiqotlar natijalari bilan ham tasdiqlanmoqda, individning iqtisodiy mavqeyi uning daromadi, u mehnat qilayotgan korxona mulkchilik shakli, mulkka bo'lgan munosabati kabi eng muhim ko'rsatkichlar bilan belgilanadi.

Ayollarning o'sib boruvchi ijtimoiy mobilligining omillari sifatida quyidagilar xizmat qiladi: siyosiy va iqtisodiy barqarorlik, jamiyatdagi harakatchanlik doirasi kengligi, ota-onaning ta'lim darajasining yuqoriligi, moddiy farovonlik, shaharlik bo'lish, tijorat yoki xususiy tadbirkorlik sohasida band bo'lish, ma'lum shaxsiy fazilatlarga ega bo'lish (tirishqoqlik, intiluvchanlik, muloqotga kirishish, egiluvchanlik, o'zgarishlarga tayyorlik). Pasayib boruvchi mobillikning omillari – jamiyat ijtimoiy tuzilishining keskin o'zgarishi, siyosiy va iqtisodiy tanazzullar, ma'lum kasbdagi mutaxassislar tayyorlash hajmining mehnat bozori ehtiyojlariga mos kelmasligi, ota-onada oliy ma'lumotning yo'qligi, moddiy ta'minlanganlikning o'rtacha darajadan pastligi, qishloq joylarda istiqomat qilish, budjet sohasida band bo'lish, yosh xodimlarning boshlang'ich mehnat haqi pastligi, sustlik, tashabbussizlik, intiluvchan bo'lmaslik va hokazo.

Siyosiy harakatchanlik individlari yoki ijtimoiy guruhlardagi o'zgarishlarni izohlaydi. Siyosiy mavqe u yoki bu insonda bo'lgan, uning o'zi hal qiladigan hokimiyat vakolatlari bilan izohlanadi. Ayni paytda nafaqat davlat boshqaruvi tizimidagi mansabdor shaxslar, balki siyosiy partiyalar yetakchilari, harbiy va huquqni muhofaza qiluvchi organlar boshqaruvchilari, yirik korporatsiyalar, OAV rahbarlari va hokazolar yuqori siyosiy mavqega egadir [2, 1448-1452-b].

Hokimiyat vakolatlarining ortib borishi xizmat pillapoyalaridan tepaga harakatlanishning ajralmas jihati, kasbiy harakatchanlikning ko'rsatkichlaridan biridir. Shu bois, siyosiy stratifikatsiya va siyosiy harakatchanlik modellari katta noaniqlik bilan izohlanadi.

Individlari yoki ijtimoiy guruhlarning kasbiy pozitsiyalarining o'zgarishiga ta'sir qiluvchi harakatlar kasbiy harakatchanlikda namoyon bo'ladi. Ayollar kasbiy harakatchanligining

turlaridan biri ish joyini o'zgartirishidir. Ushbu harakatchanlik lavozim yoki ixtisoslikning o'zgarishi bilan birgalikda yoxud bu alomatlarni saqlab qolish bilan kechishi mumkin. Kasbiy harakatchanlikning ahamiyatli ko'rsatkichlaridan biri xizmat karyerasidir – ijro etuvchi ishdan rahbarlik ishiga o'tish. Kasbiy harakatchanlik individ malakasining ortishi, kasbiy mahoratining yuksalishi, shu orqali kattaroq razryadga, unvonga, ilmiy darajaga va hokazolarga ega bo'lish bilan izohlanadi [1, 17-23-b].

Zamonaviy jamiyatlarda individga xos bo'lgan eng muhim jihatlardan biri unda ta'lim darajasining bo'lishidir, uning o'zgarishi esa ta'lim harakatchanligidir. O'zbekistonda insonning ta'limga doir mavqeyi unda asosiy, umumiy o'rta, o'rta maxsus kasb-hunar, oliy ta'lim va oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim darajasi mavjudligi bilan izohlanadi. Ta'lim hamda kasbiy harakatchanlikka ta'sir qiluvchi qo'shimcha omil kadrlar malakasini oshirish va qayta tayyorlash kurslaridir. Ayollar ta'lim harakatchanligining yo'nalishlaridan biri sifatida bir o'quv muassasasidan, o'quv maskanining nufuzidan kelib chiqib boshqasiga o'tish, bunday harakatlar inson ta'lim mavqeyini yuksaltirishi yoki pasaytirishi mumkin.

Jamiyat hayotining turli sohalarida Ayollar ijtimoiy mavqeyi ularning ota-onalari mavqeyiga nisbatan o'zgarishi esa avlodlararo harakatchanlikni tashkil etadi. Avlodlararo harakatchanlik ijtimoiy o'zgarishlarning muhim omili hamda individlarning ijtimoiy faolligini namoyishidir. Farzandlar ijtimoiy mavqeyining ota-onalar ijtimoiy mavqeyiga nisbatan o'zgarishi – jadal rivojlanib borayotgan jamiyatning ko'rsatkichlaridan biridir.

Ishtirokchilar miqdoridan kelib chiqib ijtimoiy mobillik yakka tartibdagi harakatchanlik (alohida individlarning harakatlari) va jamoaviy harakatchanlikka (ijtimoiy guruhlar, sinflar holatining o'zgarishi) bo'linadi. Individlar va guruhlar harakatchanligiga turli omillar ta'sir ko'rsatadi.

Birinchidan, avvaldan belgilangan va erishilgan mavqega qaratilayotgan ahamiyatda namoyon bo'ladigan tabaqalashish tizimi. Jamiyat institutlari belgilangan mavqega katta e'tibor qaratganda, jamoaviy yoki guruhli harakatchanlik tendensiyalari vujudga keladi. Erishilgan mavqega katta e'tibor qaratiladigan jamiyatlarda yakka tartibdagi harakatchanlik tendensiyasi ustunlik qiladi [5].

Ikkinchidan, ijtimoiy kelib chiqishi (irq, millat, yosh va h.) yakka tartibdagi harakatchanlikka to'sqinlik qiladigan omil sifatida namoyon bo'ladi. Shu sababli ayrim ijtimoiy qatlamlar guruh a'zolarining avvaldan belgilangan mavqeyi ularning muvaffaqiyatiga to'sqinlik qilmasligi uchun jamoaviy harakatchanlikka intiladi. Bunga turli harakatlar, jumladan, milliy va irqiy kamchiliklarning huquqlarini tiklash va saqlab qolish uchun kurashuvchilar, xotin-qizlarga ko'proq huquq berish uchun kurashuvchilar va hokazolar misol bo'la oladi. Bu harakatlarning muvaffaqiyati jamoaviy sa'y-harakatlar natijasida avvaldan belgilangan mavqeni o'zgartirish mumkinligidan dalolat beradi.

Uchinchidan, ijtimoiy guruhlar holatining o'zgarishiga turli ijtimoiy beqarorliklar (inqilob, urush, harbiy isyon, davlat to'ntarishlari, mitinglar, namoyishlar va h.) ta'sir ko'rsatadi [4].

Ijtimoiy harakatlarga davlatning ta'sir darajasidan kelib chiqib ijtimoiy mobillik betartib va uyushgan bo'ladi. Uyushgan harakatchanlik ikkita usul orqali amalga oshiriladi:

- a) odamlar roziligi bilan;
- b) ularning rozilgisiz.

Tor ma'noda «ayollar ijtimoiy mobillik » tushunchasi ikki ma'noda qo'llanadi. Birinchidan, u subyektning, avvalo yosh insonning o'z ijtimoiy mavqeyini o'zgartiradigan ijtimoiy harakat. Ikkinchidan, bu tushuncha ayollar ijtimoiy dinamikasi jarayonining bosqichlaridan birini, ya'ni harakat qilish qobiliyatini anglatadi.

Demak, Ayollar o'z ijtimoiy harakatini amalga oshirish uchun o'zi harakat qilishi hamda davlat va jamiyatning ayollarning ijtimoiy harakatiga yetarlicha sharoit yaratishiga bog'liq bo'ladi. Shuningdek, ijtimoiy harakatlarni uchun ota-onaning farzandlariga kiritgan kapitaliga va farzandlarni esa shu kiritilgan kapitalni o'zlashtirish qobiliyatiga bog'liq bo'ladi.

Xulosa. Ijtimoiy mobillikning nazariy tahlili jamiyatdagi imkoniyatlar tengligi, resurslarga kirish, ta'lim va iqtisodiy siyosatlar bilan chambarchas bog'liq. Agar P. Sorokin bu tushunchani ilk sistemali ravishda asoslab bergan bo'lsa, keyingi qarashlar mobillikning ichki mexanizmlari va cheklovlarini ochib berdi. Bugungi kunda ijtimoiy mobillik faqat shaxsiy harakat va qobiliyat emas, balki tuzilmaviy o'zgarishlar va davlat siyosatlarining tugma qismi sifatida baholanmoqda.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Karimova L. M. SOCIAL PROCESSES SOCIAL MOBILIKNING MOVEMENT QUALITATIVE STREET //American Journal Of Social Sciences And Humanity Research. – 2023. – T. 3. – №. 10. – C. 17-23.
2. Mukhlisa A., Amanovna H. A. SOCIAL PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF WORKING WITH DISORDERED YOUTH //Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities. – 2023. – T. 11. – №. 4. – C. 1448-1452.
3. Шарипов А., Мухаммадиева Г. И. Some theoretical aspects moral and legal education of schoolchildren //Ученые записки Худжандского государственного университета им. академика Б. Гафурова. Гуманитарные науки. – 2019. – №. 3 (60). – C. 141-144.
4. Sharipov A. A PHILOSOPHICAL ASPECT OF THE NEW INNOVATION AND INVESTMENT ENVIRONMENT: PHILOSOPHICAL ASPECT OF THE NEW INNOVATION AND INVESTMENT ENVIRONMENT //Buxoro davlat universitetining Pedagogika instituti jurnali. – 2022. – T. 2. – №. 2.
5. Sharipov A. A Actual Tasks of Ensuring Harmony of Uzbek Philosophy and Development Strategy: Actual Tasks of Ensuring Harmony of Uzbek Philosophy and Development Strategy //Buxoro davlat universitetining Pedagogika instituti jurnali. – 2022. – T. 2. – №. 2.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).